

COSTA OEST

VIDAL VIDAL vvidal@presencia.cat

Veritat i bellesa

No havíem estat presentats, amb en Miquel Pairoli, no recordo si havíem coincidit mai en algun sarau literari, que ho dubto bastant perquè segons sembla ell tampoc no feia gaire vida social, però des que vaig tenir l'encert d'obrir la primera pàgina d'*Octubre*, el seu últim llibre, em resultava una persona propera, quasi un amic. Suposo que és per causa de la impressió que em va provocar aquell aplec de notes tan personals. Acabat de llegir, em feia l'efecte que el seu autor era algú que tenia molt tractat. I el cas és que no havíem intercanviat ni una sola paraula.

Havia seguit, sobretot a l'*Avui*, la seva impecable producció articulística, però *Octubre* va ser per a mi una revelació. Confesso que era la primera obra seva que llegia. Em penedeixo d'haver-lo descobert tan tard. Sempre reaccionem massa tard. El dia que van informar per la ràdio de la seva mort, encara commocionat per la notícia –i això que, insisteixo, la meua única relació amb ell era a través dels seus escrits–, vaig córrer a la llibreria més important de Lleida per comprar tots els títols que en tinguessin disponibles. Era també com una forma de reparar el meu error, d'expiar una badada imperdonable. A banda d'*Octubre*, no me'n podien oferir cap altre i la dependenta em va desanimar d'encarregar-los, perquè quasi tots estan descatalogats (confio que els editors respectius hi posin remei ben aviat).

Encara sort que, sota l'impacte d'*Octubre*, quatre o cinc mesos enrere havia recordat que per casa hi havia un exemplar de *L'enigma*, que feia uns anys que m'havia enviat Isabel Martí, de La Campana, i que, malgrat la fervent recomanació de la que era aleshores la seva editora, encara esperava el torn a la pila de les lectures pendents. M'hi vaig abocar amb delit i vaig comprendre que *Octubre* no era una flor d'estiu. El mateix to melangiós i el mateix estil contingut, d'una sobrietat que en subratllava l'elegància i la riquesa expressives, la mateixa fascinació pels petits detalls

quotidians, des dels arbres als núvols. La poesia del pas del temps, entre la nostàlgia i l'acceptació. Descrivia d'una forma tan exacta i suggestiva el seu entorn immediat que gairebé te'l feia viure també en primera persona, sense renunciar a descriure capitals d'arreu del món o abordar temes d'alta cultura: un concert o un disc, una exposició, una sessió de teatre, un clàssic de Shakespeare o de Pla, amb qui compartia tantes sensibilitats. Vaig entendre perfectament que fes seva la màxima de l'emperador romà Marc Aureli quan instava a harmonitzar-se amb les coses i les persones que la sort ens ha assignat. Una actitud estoica davant la vida (i la mort, segons testimonis del valor amb què va enfrontar-se a la cruel malaltia). I una actitud inequívoca respecte de la creació literària, com una dedicació absoluta, disciplinada i exigent –exigència ètica i exi-

«Des que vaig tenir l'encert d'obrir la primera pàgina d'*Octubre*, l'últim llibre de Miquel Pairoli, em resultava una persona propera, quasi un amic»

Miquel Pairoli. / JORDI SOLER

gència de rigor–, pensant sempre en el lector que mereix tots els respectes i esforços. No perdre mai de vista el destinatari de l'obra, per molt que això suposi sovint avançar a les palpentes, perquè escriure és un exercici terriblement solitari: «L'escriptor, sol a la seva cambra, malda per construir una obra, teixint un tapís de paraules, idees i imatges, procurant de capturar-hi alguna forma de veritat i de bellesa». No tinc cap dubte que Miquel Pairoli ho va aconseguir.